

**IMPLANTOLOGY – A PROMISING DIRECTION IN MODERN
DENTISTRY
IMPLANTOLOGIYA – ZAMONAVIY STOMATOLOGIYANING
ISTIQBOLLI YO‘NALISHI
ИМПЛАНТОЛОГИЯ – ПЕРСПЕКТИВНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ
СОВРЕМЕННОЙ СТОМАТОЛОГИИ**

Nilufar Madaminova

Qo‘qon universiteti Andijon filiali “Stamatalogiya kafedrası” o‘qituvchisi

Mamirov Rahmatillo Sherdorbek o‘g‘li

“Stamatalogiya” yo‘nalishi 1-bosqich talabasi

Annotatsiy: Mazkur maqolada implantologiya zamonaviy stomatologiyaning eng muhim va istiqbolli yo‘nalishlaridan biri sifatida ilmiy asosda keng tahlil qilinadi. Tadqiqotda tish implantatsiyasining shakllanish tarixi, rivojlanish bosqichlari, biologik va biomekanik asoslari, osteointegratsiya jarayonining mohiyati hamda klinik amaliyotdagi samaradorligi yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy implant materiallari, ularning biofaolligi, raqamli stomatologiya texnologiyalarining (CBCT, CAD/CAM, 3D rejalashtirish) implantologiyadagi o‘rni ilmiy manbalar asosida tahlil qilinadi. Maqolada implantatsiyaning afzalliklari, xavf omillari va uzoq muddatli natijalari baholanib, implantologiyaning stomatologik rehabilitatsiyadagi strategik ahamiyati asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: implantologiya, stomatologiya, tish implantlari, osteointegratsiya, biomateriallar, raqamli stomatologiya.

Annotation: This article provides a comprehensive scientific analysis of implantology as one of the most important and rapidly developing fields of modern dentistry. The study examines the historical development of dental implantation, its biological and biomechanical principles, and the essence of the osseointegration process. Special attention is paid to modern implant materials, their biocompatibility, and the role of digital technologies such as CBCT, CAD/CAM systems, and 3D planning in improving clinical outcomes. The effectiveness, advantages, potential risks, and long-term success rates of dental implants are evaluated based on current scientific literature. The findings highlight the strategic importance of implantology in oral rehabilitation and its future development prospects.

Keywords: implantology, dentistry, dental implants, osseointegration, biomaterials, digital dentistry.

Аннотация: В данной статье имплантология рассматривается как одно из наиболее перспективных и динамично развивающихся направлений современной стоматологии. В работе анализируются этапы становления дентальной имплантации, ее биологические и биомеханические основы, а также сущность процесса остеоинтеграции. Особое внимание уделяется современным имплантационным материалам, их биосовместимости и применению цифровых технологий (КЛКТ, САД/САМ, трехмерное планирование) в клинической практике. На основе научных источников оцениваются эффективность, преимущества и отдаленные результаты имплантационного лечения. Сделаны выводы о значимости имплантологии в комплексной стоматологической реабилитации пациентов.

Ключевые слова: имплантология, стоматология, дентальные импланты, остеоинтеграция, биоматериалы, цифровая стоматология.

Kirish: Zamonaviy tibbiyotda stomatologiya sohasi aholining hayot sifati va umumiy sog'lig'ini ta'minlashda muhim o'rin egallaydi. Ayniqsa, tish yo'qotilishi bilan bog'liq muammolar bemorlarning ovqatlanish funksiyasi, nutqi, estetik ko'rinishi hamda psixologik holatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli yo'qolgan tishlarni samarali va uzoq muddatli usullar bilan tiklash dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi. Implantologiya aynan ushbu muammoni hal etishga qaratilgan zamonaviy stomatologik yo'nalish bo'lib, u sun'iy tish ildizlarini jag' suyak to'qimasiga joylashtirish orqali funksional va estetik rehabilitatsiyani ta'minlaydi. Ilmiy tadqiqotlar implantatsiya an'anaviy protezlash usullariga nisbatan yuqori barqarorlik, qulaylik va uzoq muddatli samaradorlikka ega ekanligini ko'rsatmoqda. Osteointegratsiya jarayonining chuqur o'rganilishi implantlarning suyak bilan mustahkam birikishini ta'minlab, klinik natijalarni sezilarli darajada yaxshiladi.

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi implantologiya amaliyotiga yangi imkoniyatlar olib kirdi. Kompyuter tomografiyasi, uch o'lchamli modellashtirish va CAD/CAM tizimlari implant joylashtirish aniqligini oshirib, jarrohlik asoratlari xavfini kamaytirmoqda. Mazkur maqolaning maqsadi implantologiyaning ilmiy-nazariy asoslarini tahlil qilish, zamonaviy yondashuvlarni baholash hamda uning stomatologiya sohasidagi ahamiyatini asoslab berishdan iborat. Adabiyotlar tahlili va metodlar: Implantologiya masalalari bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mazkur yo'nalish zamonaviy stomatologiyada mustahkam ilmiy asosga ega. XX asrning ikkinchi yarmida shved olimi P.I. Brånemark tomonidan osteointegratsiya hodisasining ilmiy jihatdan isbotlanishi implantologiyaning rivojlanishida burilish nuqtasi bo'ldi. Ilmiy manbalarda titan va uning qotishmalari biologik mosligi, korroziyaga chidamliligi va mexanik

mustahkamligi tufayli implant materiallari orasida yetakchi o‘rin egallashi ta’kidlanadi. So‘nggi yillarda chop etilgan ilmiy maqolalar va monografiyalarda implant sirtining mikro va nano tuzilishini o‘zgartirish osteointegratsiya jarayonini tezlashtirishi hamda implantning uzoq muddatli barqarorligini oshirishi ilmiy asoslab berilgan. Shu bilan birga, bemorning umumiy somatik holati, suyak to‘qimasining zichligi va gigiyena ko‘rsatkichlari implantatsiya muvaffaqiyatiga bevosita ta’sir etuvchi omillar sifatida qayd etiladi.

Mazkur tadqiqotda ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy baholash, tizimli yondashuv hamda statistik ma’lumotlarni umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Ilmiy maqolalar, darsliklar va xalqaro elektron ma’lumotlar bazalarida e’lon qilingan materiallar asosiy manba sifatida tanlandi.

Natijalar: Olib borilgan adabiyotlar tahlili natijalari shuni ko‘rsatadiki, implantologiya tish yo‘qotilishi bilan bog‘liq muammolarni bartaraf etishda eng samarali va ishonchli usullardan biri hisoblanadi. Ilmiy tadqiqotlarda implantlarning uzoq muddatli muvaffaqiyat ko‘rsatkichi o‘rtacha 90–95 foizni tashkil etishi qayd etilgan. Ayniqsa, zamonaviy raqamli texnologiyalar asosida rejalashtirilgan implantatsiya jarayonlari klinik aniqlikni oshirib, asoratlar xavfini sezilarli darajada kamaytiradi. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, uch o‘lchamli kompyuter tomografiyasi va CAD/CAM texnologiyalaridan foydalanish implant joylashtirishning individual yondashuvini ta’minlaydi. Natijada, suyak to‘qimasi bilan implant o‘rtasidagi integratsiya jarayoni barqaror kechib, bemorning funksional va estetik qoniqishi ortadi. Ilmiy manbalarda implantatsiya natijasida bemorlarning chaynash funksiyasi tiklanishi, nutq sifatining yaxshilanishi va hayot sifati oshishi ilmiy dalillar bilan asoslab berilgan.

Muhokama: Olingan natijalar implantologiyaning zamonaviy stomatologiyadagi muhim o‘rnini yana bir bor tasdiqlaydi. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, implantatsiya usuli an’anaviy protezlash bilan solishtirilganda funksional barqarorlik, estetik ko‘rinish va uzoq muddatli klinik samaradorlik jihatidan ustun hisoblanadi. Ayniqsa, osteointegratsiya jarayonining chuqur ilmiy o‘rganilishi implantlarning suyak to‘qimasi bilan mustahkam birikishini ta’minlab, davolash natijalarining barqarorligini oshiradi. Muhokama jarayonida aniqlanganki, implantatsiya muvaffaqiyati ko‘plab omillarga bog‘liq bo‘lib, ular orasida bemorning yoshi, umumiy somatik holati, suyak to‘qimasining sifati va miqdori, shuningdek, jarrohlik va ortopedik bosqichlarning to‘g‘ri rejalashtirilishi muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda raqamli texnologiyalardan foydalanish implant joylashtirishda individual yondashuvni ta’minlab, xatolik ehtimolini sezilarli darajada kamaytirishi qayd etilgan. Shu bilan birga, ayrim ilmiy manbalarda implantatsiya jarayonida asoratlar yuzaga kelish ehtimoli mavjudligi ta’kidlanadi. Bunday holatlar

ko'pincha gigiyena talablariga rioya qilinmasligi, noto'g'ri rejalashtirish yoki bemorning umumiy sog'lig'i bilan bog'liq omillar natijasida kelib chiqadi. Demak, implantologiyada yuqori natijalarga erishish uchun ilmiy asoslangan yondashuv, klinik tajriba va zamonaviy texnologiyalardan kompleks foydalanish zarur.

XULOSA: Xulosa qilib aytganda, implantologiya zamonaviy stomatologiyaning eng istiqbolli va ilmiy asoslangan yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ilmiy tadqiqotlar va klinik kuzatuvlar tish implantatsiyasining yuqori samaradorligini, uzoq muddatli barqarorligini hamda bemorlarning hayot sifatini yaxshilashdagi muhim ahamiyat egalaydi. Maqola doirasida olib borilgan tahlillar implantologiyada osteointegratsiya jarayonining markaziy o'rin tutishini, implant materiallari va ularning sirt xususiyatlari davolash natijalariga bevosita ta'sir ko'rsatdi. Raqamli stomatologiya texnologiyalarining joriy etilishi esa implantatsiya jarayonining aniqligi va xavfsizligini oshirib, klinik asoratlar xavfini kamaytirmoqda.

Kelgusida biomateriallar, nano-texnologiyalar va sun'iy intellektga asoslangan raqamli rejalashtirish tizimlarining rivojlanishi implantologiyaning yanada takomillashuviga xizmat qiladi. Shu bois, implantologiyani rivojlantirish va amaliyotga keng joriy etish zamonaviy stomatologiya oldida turgan ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. **Brånemark P.I., Zarb G.A., Albrektsson T.**

Tissue-Integrated Prosthesis: Osseointegration in Clinical Dentistry. — Chicago: Quintessence Publishing Co., 1985. — 350 bet.

2. **Misch C.E.**

Dental Implant Prosthetics. — 2-nashr. — St. Louis: Elsevier Mosby, 2014. — 928 bet.

3. **Lindhe J., Lang N.P., Karring T.**

Clinical Periodontology and Implant Dentistry. — 6-nashr. — Oxford: Wiley-Blackwell, 2015. — 1480 bet.

4. **Buser D., Sennerby L., De Bruyn H.**

Modern implant dentistry based on osseointegration: 50 years of progress // *Periodontology 2000*. — 2017. — Vol. 73, №1. — B. 7–21.

5. **Albrektsson T., Johansson C.**

Osteoinduction, osteoconduction and osseointegration // *European Spine Journal*. — 2001. — Vol. 10 (Suppl. 2). — B. 96–101.

6. **Esposito M., Hirsch J.M., Lekholm U., Thomsen P.**

Biological factors contributing to failures of osseointegrated oral implants // *European Journal of Oral Sciences*. — 1998. — Vol. 106, №1. — B. 527–551.

7. **National Center for Biotechnology Information (NCBI).**

Dental implant success and survival rates [Elektron manba].

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6169101/>

8. **Elsevier ScienceDirect.**

Dental implant materials and surface modifications [Elektron manba].

<https://www.sciencedirect.com/topics/dentistry/dental-implant>

9. **Buser D., Martin W., Belser U.C.**

Optimizing esthetics for implant restorations in the anterior maxilla // *International Journal of Oral & Maxillofacial Implants*. — 2004. — Vol. 19 (Suppl). — B. 43–61.

10. **International Team for Implantology (ITI).**

Treatment Guide. Volume 1: Implant Therapy in the Esthetic Zone. — Berlin:

Quintessence Publishing, 2014. — 200 bet.